

Bergslagsleden

ETAPP

16

Gråmon – Tivedstorp 14 km

Etappmål Gråmon

Gråmon ligger 3 km efter den enskilda vägen mellan Bosjön och Mosshult, med avfart från allmänna vägen, Askersund-Tived, vid Fagertärnsvägens anslutning.

Etappmålet ligger avskilt från bebyggelse. Här finns inga övernattningsmöjligheter förutom vindsyddet. Kalkkälla finns i närheten.

Bomberget, 2,5 km norr om Gråmon erbjuder övernattningsmöjligheter inomhus för mindre grupper. Vägvisning finns från leden. För upplysningar kontakta 0584-520 36.

Etappmål Tivedstorp

Tivedstorp ligger 5 km söder om landsvägen mellan Askersund och Tiveds kyrka. På anläggningen finns restaurang, kaffestuga, hantverksbod och kapell. Tivedstorp hålls öppet dagligen maj - september. Oktober - april öppet onsdag - söndag.

STF-vandrarhem med möjligheter till övernattningsmöjligheter i småstugor med självhushåll. 50 bäddar, tältplats, dusch och omklädningsmöjligheter i anslutning till övernattningsmöjligheter. Upplysningar och beställning tel. 0584-47 20 90, www.tivedstorp.se.

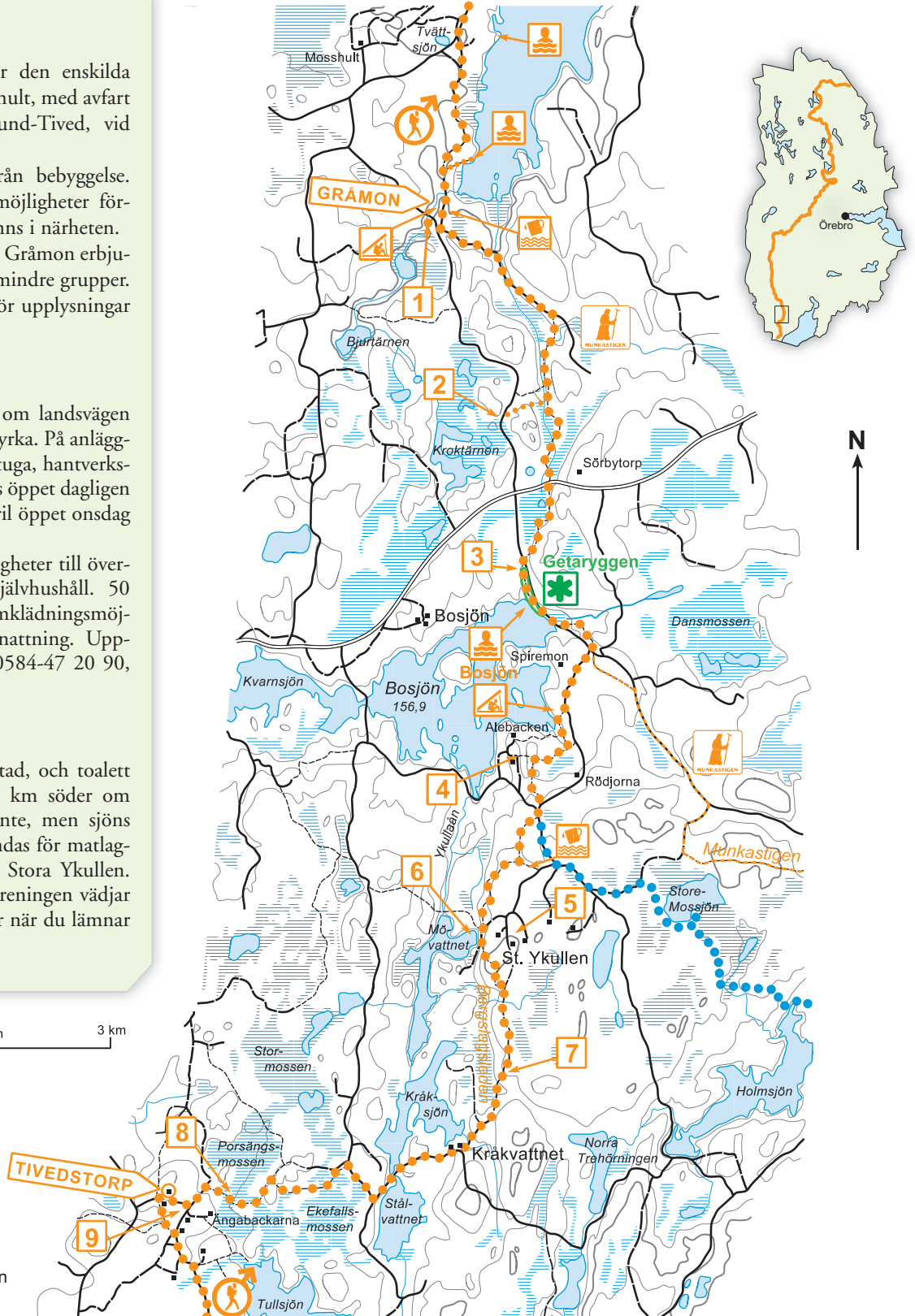
Rastplats Bosjön

Rastplats med vindsydd, eldstad, och toalett finns vid en vik av Bosjön 5 km söder om Gråmon. Dricksvatten finns inte, men sjöns vatten kan efter kokning användas för matlagning. Kalkkälla finns norr om Stora Ykullen. För att underlätta för skötsel föreningen vädjar vi till dig att ta med dina sopor när du lämnar rastplatsen.

0 1 km 2 km 3 km
SKALA 1:50 000

TECKENFÖRKLARING

- Bergslagsleden
- Återvändsled
- Del av rundslinga Tiveden
- Munkastigen södra
- Rastplats med vindsydd
- Kalkkälla
- Etappmål
- Övernattning
- Nationalpark / naturreservat
- Fornborg

Sevärdheter i anslutning till leden

1. Gråmon

Gråmon är namnet på ett gammalt torp intill Grytsjön av vilket återstår enbart grundstenarna. Vid, eller i närheten av Gråmon, anses munkarna ha haft sin rast- och övernattningsplats på vandringarna mellan Ramundeboda kloster och Olshammar, som genom sitt läge vid Vättern, var utgångspunkt för längre resor.

Minnet av munkarnas vandringar hålls nu levande genom den vandringsled "Munkastigen", som i huvudsak följer den väg man tror munkarna gick.

2. Jättegryta

Två kilometer söder om Gråmon finns en 400 meter återvändsled, som tar dig fram till en av de finaste jättegrytor som finns i Tiveden. Grytan upptäcktes i mitten av 1960-talet, då man fällt en gran som rotat sig i själva grytan.

3. Getaryggen

Vid Bosjön går leden uppe på krönet av en mindre grusås som kallas Getaryggen. Som alla rullstensåsar är den bildad av en isälv vid kanten av inlandsisen.

I motsats till lägre liggande åsar är denna avlagrad ovanför havsytan och har därför inte utsatts för vågornas nedbrytande krafter. Den har därför behållit mycket av den vassa ryggen och de branta sidor den fick när den bildades. Getaryggen är skyddad som naturreservat sedan 1957.

4. Alebacken

Söder om rastplatsen går leden nära gården Alebacken. Skogsbyte har ända till mitten av 1900-talet varit vanligt förekommande i hela landet. Skogsbetet medförde att skogen hade en helt annan karaktär och var öppnare än dagens skogar.

5. Ykullens by

Leden går runt Ykullens by, i utkanten av de odlade markerna, med inblickar mot bebyggelsen, som ligger högst upp på höjderna. Ykullen är en typisk, men för Tiveden ovan-

ligt stor, jordbruksby. Dess ursprung finner man i den finska kolonisation, som i början av 1600-talet blev resultatet av kungamakens skattelättnader i Tivedsskogarna.

Bosättningarna präglas av att åkrar och bebyggelse ligger högt på sluttningarna i de mest frostfria lägena. En del av bebyggelsen i Ykullen är av hög ålder, bl a den smedja och de lador i utkanten av byn som leden passerar.

6. Mövattnet

Där leden passerar väster om Ykullen ser man en sjö djupt under leden. I sjön syns något som kan uppfattas som flytande öar och som bildar ett ringformat mönster.

Som flertalet andra större sjöar i Tiveden, är Mövattnet uppdämt för att tjäna vattenmagasin för de kvarnar och sågar som utnyttjat vattenkraften längre ned i systemet. När en skogsjö däms upp, är det vanligt att torven vid sank stränder och i överdämda mossar flyter upp och bildar flytande öar där till och med träd kan växa. Det som syns ute i Mövattnet är sådana flytande öar.

7. Grindstolparna

Mellan byarna Ykullen och Kråkvattnet går leden genom en nästan ren barrskog på den gamla hästkörvägen mellan byarna. Vägen korsar här flera skogskiften tillhörande gårdarna i de båda byarna.

Varje gräns har varit försedd med gärdesgård. Av gärdesgårdarna finns inget kvar, med den uppmärksamme vandraren kan se grindstolpar av sten och grindhakar som finns inborrade i gamla träd efter körvägen.

8. Porsängsmossen

Dessa delar av Tiveden har en gång varit förhållandevis tätt befolkade. När människorna skulle söka sig fram till bygden fick det ske på stigar genom den oländiga terrängen. Dessa stigar, kallas kyrkstigar är ofta mycket gamla och har underhållits och förbättrats t ex genom spångningar över myrarna.

Över Porsängsmossen närmast öster om

Tivedstorp följer Bergslagsleden en sådan gammal kyrkstig. Under, och vid sidan om den spång som lagts ut för leden, finns resterna av den gamla kyrkstigsspångningen. Sådana gamla spänger gjordes av långsgående trädstammar som lades ned helt i torven för att inte ruttna genom kontakt med luften.

9. Tivedstorp

Byn Tivedstorp är en av de många typiska jordbruksbyarna i Tiveden från finnkolonisationens tid. Först omkring 1960 fick byn farbar väg. Strax norr om byn, där leden kommer ut på en körväg, ligger Tivedstorps missionshus. Det är uppfört redan 1880, men är mycket välbevarat såväl ut- som invändigt.

Rundslinga Tiveden.

En 12 km lång rundslinga finns i området. Starten sker lämpligast strax öster om Getaryggen. Se etappblad Munkastigen södra.

Viktigt att veta

- Gör upp eld bara på de iordningställda eldplatserna.
- Förvissa dig alltid om att elden är släckt innan du går vidare.
- Avstå helt från att göra upp eld under sommarens torrperioder då brandfaran är stor.
- Bryt inte grenar och ris av levande träd.
- Du får tälta efter leden, men gör det helst intill rastplatserna och inte mer än en natt på samma plats.
- Gå inte vid sidan av leden där den går nära bebyggelse, genom odlade marker eller över skogsplanteringar.
- Skräpa inte ned i naturen
- Om Du har hund med, tänk på att du alltid måste hålla den kopplad i skog och mark tiden 1/3–20/8.
- För att undvika att störa älgjakten bör du inte använda, leden under den mest intensiva jaktperioden andra måndagen i oktober till början av november.

Bergslagsleden

Bergslagsleden är en 28 mil lång vandringsled genom hela Örebro län. Den är uppdelad i 17 etapper. Huvudman för leden är Regionförbundet Örebro. Bergslagsleden markeras med orange färg på träd eller stolpar. Vid vägskal och stigförgreningar används riktningspilar med Bergslagsledens symbol. Bergslagsleden ingår i Europavandringsled 1 som sträcker sig från södra Italien till svenska fjällen. (www.stfturist.se)

Bussförbindelser

Såväl Gråmon som Tivedstorp saknar bussförbindelse. Närmaste hållplats är Olsham-

mar, som har förbindelse med Askersund. Upplysning om busstider. 0771-22 40 00, eller www.lanstrafiken.se.

Lästips

Esbjörnsson, Estrid, Värt att se i Örebro län, *Lindstén Carl Anders*. Sevärt i Tiveden. *Lidman Hans*, Munkakliv, *Hellström, Lena*. Utsikt från Bergslagsleden.

För mer information

Laxå turistbyrå, 0584-109 20, www.laxa.se. Askersunds turistbyrå, 0583-810 88, www.askersund.se, Regionförbundet Örebro, 019-602 63 00, www.regionorebro.se. För

information om naturreservaten, se länsstyrelsens hemsida www.t.lst.se (naturvård).

Friluftslivets hemsida

På www.regionorebro.se hittar du samlad information om natur- och friluftsliv i Örebroregionen. Här finns aktuell information om övernattningsmöjligheter längs Bergslagsleden. Du kan ladda ned etappblad och få förslag på andra upplevelser.

På hemsidan finns också uppgifter om fiskemöjligheter, kanotuthyrare och länkar till upplevelsearrangörer.